

Mucegaiul cenușiu – una dintre cele mai răspândite boli la plantele cultivate

Автор(и): проф. д-р Стойка Машева, ИЗК "Марица" Пловдив

Дата: 05.04.2026 Брой: 4/2026

Mănălbă este una dintre cele mai răspândite boli care afectează plantele cultivate, iar importanța sa economică este în continuă creștere. Atacă aproape toate speciile de plante – cereale, legume, culturi pomicole, viță de vie, plante ornamentale și arbori forestieri. Comparativ cu alte boli, este cea mai ușor de identificat. Agenții cauzali ai mănălbă sunt peste 200 de specii de ciuperci aparținând a 11 genuri. Acestea au, de asemenea, peste 700 de forme specializate. Gazdele acestor patogeni sunt mai mult de 7000 de specii de plante cultivate și sălbatice.

Agenții cauzali ai mănălbă la plantele cultivate aparțin în principal genurilor *Oidium*, *Erysiphe*, *Sphaerotheca*, *Leveillula*, *Podosphaera*, *Uncinula*, etc. În ciuda diversității agenților cauzali,

simptomele la plante sunt similare. Acestea sunt pete clorotice acoperite cu un strat abundent pulverulent, de unde și numele bolii. Ulterior, petele se măresc, se contopesc și acoperă întreaga frunză. Acestea sunt cel mai frecvent observate pe suprafața superioară a frunzelor, uneori pe cea inferioară, precum și pe tulpinile tinere, mugurii florali și fructele tinere.

Frunzele infectate devin adesea deformatе, se arde și cad prematur. O infecție severă afectează fotosinteza. Recoltele sunt reduse semnificativ. Pierderile anuale variază în intervalul 20–40%. Datorită dezvoltării epifitotice a mănălbiei la vița de vie în Europa în perioada 1850–1854, producția de vin în Franța a scăzut cu peste 75%. Pentru soiul de măr sensibil la mănălbie Jonathan, coeficientul de deteriorare poate atinge până la 97%. De cea mai mare importanță economică pentru Bulgaria este mănălbia la cereale, legume, culturi pomicole și tutun.

Patogenul se dezvoltă la temperaturi ridicate și umiditate relativă scăzută a aerului. Ciuperca nu necesită prezența apei pe suprafața frunzei pentru a provoca infecția. Cu toate acestea, este necesară o umiditate atmosferică ridicată pentru germinarea sporilor, dar infecția poate avea loc chiar și sub 50%. Prin urmare, boala se găsește adesea în plantații dese cu intensitate luminoasă scăzută, unde circulația aerului este slabă. Agenții cauzali ai mănălbiei se caracterizează prin specificitate gazdă – nu pot supraviețui fără gazda exactă. Sporii ciupercilor sunt dispersați de curenții de aer. Zilele calde și nopțile răcoroase de la sfârșitul verii creează un mediu ideal pentru creșterea și răspândirea sporilor. Pe lângă temperatură și umiditatea relativă a aerului, mulți alți factori influențează dezvoltarea mănălbiei. Fertilizarea excesivă și dezechilibrată cu azot, culturile dese și cultivarea soiurilor sensibile sunt premise pentru o dezvoltare severă a bolii. S-a stabilit că agenții cauzali ai mănălbiei sunt foarte variabili și plastici. Aceștia se dezvoltă la fel de bine în vreme răcoroasă și umedă, precum și în condiții fierbinți și uscate. Condițiile uscate sunt favorabile colonizării, sporulării și dispersării sporilor patogenului. Ploaia și picăturile de apă pe suprafața frunzei sunt nefavorabile. Dezvoltarea bolii este observată atât în condiții de irigații, cât și în lipsa acestora. Ciupercile supraviețuiesc iarna sub formă de cleistotecii sau miceliu în resturile vegetale.

Combaterea mănălbiei se bazează pe un set de măsuri de combatere:

Soiuri Rezistente

La nivel mondial, se desfășoară o muncă intensă pentru crearea de soiuri rezistente la mănălbie. Aceasta este cea mai radicală metodă de combatere a bolii în general. Pentru mere, au fost deja

create soiuri rezistente și mai puțin sensibile – Prima, Melrose, Stayman, Red Gold, Stark Delicious, Romyana, etc. În practică, sunt răspândite și soiuri de grâu rezistente la mănălbie – Enola, Aglika, Yantar, Vratsa, etc. De asemenea, rezistente la mănălbie sunt castraveții cu fruct lung creați în ultimii ani pentru cultivarea în sere – Kalunga, Luxury, Hudson, Almeria, Dante, etc. Pentru tutun, piersici și ardei, au fost create și soiuri rezistente.

Prevenție

Limitarea răspândirii infecției de la un sezon la altul prin: introducerea unor rotații de culturi adecvate; stropirea de iarnă a pomilor fructiferi; tăierea severă în livezi și vii; distrugerea plantelor voluntare la cereale. Măsuri agrotehnice: semănatul și plantarea la timp și în zone bine ventilate; lucrări regulate ale solului; epoci optime, norme de semănat și densități de plantare; regim optim de irigare; fertilizare echilibrată; îndepărtarea părților de plante infectate; curățarea resturilor vegetale la sfârșitul sezonului de vegetație.

Combaterea Chimică

În țară este înregistrat un set mare de produse de protecție a plantelor (PPP). Pe lângă cele chimice, sunt înregistrate și fungicide botanice, care asigură o bună protecție. În funcție de substanța activă și modul de acțiune (de contact, sistemic), PPP-urile trebuie rotite. Același produs nu trebuie utilizat de mai mult de 2-3 ori pe sezon.

Mai multe pe această temă:

Mănălbia la Grâu

Mănălbia la Culturile Legumicole din Familia Solanaceelor